

8

Natuurlijke water- karakteristieken

Het is belangrijk om water in zijn natuurlijke omgeving te bestuderen. Bepaalde wetten en oerprincipes die moeder aarde perfect als organisme laten functioneren ontdek je in de ongerepte natuur, en niet in onderzoekslaboratoria. Water heeft zekere karakteristieken die alleen in de natuur zijn te ontdekken. Hieronder wordt een korte beschrijving gegeven van enkele belangrijke bevindingen van Viktor Schauberger tijdens zijn leven en werk in de natuur.

Leren van de natuur: de waterbaan

Hoog in de bossen ontwierp en bouwde Viktor Schauberger een waterbaan om gekapte boomstammen makkelijker naar beneden te kunnen vervoeren. De stammen van de beuk

en de zilverspar hebben een groter soortelijk gewicht dan water, waardoor ze in principe niet óp het water, maar ín het water drijven, of anders gezegd, onder water zweven. Hierdoor bleven deze zware stammen in het begin van dit experiment telkens in de waterglijbaan steken. Het was een probleem waarvoor hij door de natuur goedge observeerde oplossingen kon bedenken.

Zo ontdekte hij dat water van +4 °C de grootste dichtheid heeft en bij deze temperatuur de hoogste kwaliteit en vitaliteit heeft. Water

De waterbaan.

blootgesteld aan de zon, wordt daarentegen 'lui' en minder draagkrachtig. Vooral tijdens volle maan is er in de vroege, frisse ochtenduren een sterkere stroming in een rivier, ondanks het feit dat het watervolume kleiner is door de hogere dichtheid van het water door de afkoeling. In dit vitale water blijven de zware stammen van de beuk en zilverspar wél op het water drijven! Het water heeft een groter draagkrachtig vermogen gekregen. De temperatuur van water is dus van belang. Ook leerde hij dat water op een slangachtige,

spiraalachtige wijze dient te stromen, met de klok mee of tegen de klok in. De manier waarop een slang in het water zwemt, is een combinatie van horizontale en verticale curves. In de natuur zal een waterstroom altijd meanderen. Bij hoog water krijgt bij een meanderende rivier de waterinhoud bij iedere bocht een soort zwaai mee waardoor de waterinhoud gaat spiralen. In het midden krijgt de rivier een beetje een bolle waterspiegel. Ook in de stroominhoud zelf vormen zich bijvoorbeeld achter rotsblokken wervels, spiralen en waterkolken. Schauberger

Water neemt van nature nooit de kortste weg.

stelde vast dat naast de juiste temperatuur ook de spirale beweging van water (wervel/kolk/vortex) het water vitaler en draagkrachtiger maakt. (In hoofdstuk 15 en 16 wordt verder ingegaan op vitaal water.) Door het gedrag van forellen te bestuderen ontdekte hij dat een rivier met een natuurlijke waterbedding, met natuurlijk toegestane beweging, een energiestroom opbouwt die in de tegengestelde richting van de waterstroom gaat. Hier maakt de forel gebruik van. Een forel kan hierdoor bewegingloos stilstaan in snelstromend water. Een waterkolk werkt zoals een wervelwind of tornado. De forel wordt hier ingezogen als in het oog van een wervelwind. Waterplanten kunnen door deze tegengestelde stroom soms

stroomopwaarts wijzen. Ook grote stenen kunnen soms, als om de gravitatiewetten te tarten, tijdelijk gaan drijven/zweven in het water. Schauberger kwam er dus achter dat zowel de watertemperatuur als de natuurlijke meanderende beweging en het spiralen van de waterstroominhoud, van essentieel belang zijn. De bedding van de waterbaan maakte hij niet met rechte hoeken, maar eivormig. Hij bouwde de waterbaan met bochten en maakte in de wanden ervan uitlaten voor water dat warm is geworden en inlaten voor vers koel water. Op deze manier functioneerde de waterbaan goed. De zware stammen van de beuk en zilverspar zweefden niet meer onder water, waardoor de waterbaan telkens verstopt raakte. Het water kon deze stammen door het grotere draagkrachtvermogen nu wel dragen.

Een levende bron

Natuurlijke waterbronnen hebben een koele en schaduwrijke omgeving nodig om gezond te blijven en te kunnen blijven 'leven'. In het uitgestrekte bos waar Viktor Schauberger verantwoordelijk voor was, bevond zich een bron die vroeger overkoepeld werd door een stenen hut. Nadat de hut was ingestort en verder neergehaald was de bron aan licht en zon blootgesteld. De bron droogde op. Nadat de stenen hut weer was hersteld, begon de bron weer te stromen.

Een natuurlijke bron bevindt zich over het algemeen in een bos. Het bos is daarmee de wieg van leven-brengend water. Ook de waterstromen die meanderend verder het land ingaan, verlangen schaduwrijke oeverbegroeiing om de natuurlijke functies aan het aardoppervlak te kunnen vervullen. Het bos is op die manier als een energiecentrale die zijn energie via waterstromen naar zijn omgeving zendt.

^
Nederrijn bij
Arnhem.

Een gezonde rivier

Viktor Schauberger nam waar dat vrij stromend water altijd bochten volgt en schaduwrijke oevers begroeid met bomen en struiken heeft. Water neemt van nature nooit de kortste weg. Het wil zelf op deze manier stromen en het bouwt deze schaduwrijke oevers zelf op om zich te beschermen tegen direct zonlicht. Lage temperatuur en natuurlijk meanderen zorgen voor het onderhoudende en draagkrachtige vermogen van de rivier! Een gezonde rivier vernietigt niet haar eigen bedding. De spiraalvormige stroomas houdt de rivier van binnenuit schoon. Waterplanten kunnen zoals

gezegd stroomopwaarts wijzen bij optimale temperatuur en stroomkarakteristieken. Schauberger noemde de Rijn een mishandelde en gedegenererde waterloop. Dit begon met de houtkap in de Zwitserse Alpen (de bron). De balans werd verstoord en de stroom slibde dicht. Om de stroming te verhogen werden bochten recht gemaakt. Geërodeerd materiaal werd daardoor nog verder meegenomen door de stroom. Dus moesten er stroomafwaarts nog meer bochten recht gemaakt worden enzovoort. Het rivierwater werd steeds minder draagkrachtig omdat het snel warmer werd en de stroom liet kiezels en stenen in de bedding achter. De bedding vulde zich. Overstromingen

volgden. De bedding moest daarom regelmatig gedregd worden. Oevers moesten versterkt worden en door de mens onderhouden. Telkens weer. Als door ontbossing het normale landschapsevenwicht is verstoord, dan verliest het water zijn vitaliteit zoals een mens ziek wordt en koorts krijgt.

Schauberger deed destijds een voorstel om de Rijn op een meer natuurlijke manier te reguleren. Volgens hem moet een waterloop nooit gereguleerd worden door de oevers (met bijvoorbeeld kribben of betonnen oevers), maar door de stroominhoud, de stroomas, van binnenuit dus. Om de Rijn dieper te maken zou de draagkrachtcapaciteit van het water verhoogd moeten worden. Daarvoor moet de temperatuur gereguleerd worden. Dit kan bijvoorbeeld door een natuurlijke schaduwrijke oeverbegroeiing. Verder zouden 'energie-body's', door hem ontworpen, in de rivierbedding geplaatst kunnen worden. Door deze vormen op de rivierbodem te plaatsen zal het water meer spiralend gaan stromen, waardoor de bedding in het midden uitholt en niet meer bij de oevers. Door de spiralende werveling van het water zullen losse deeltjes die in het water meestromen, buitenwaarts naar de oever gaan. In dit mechanische proces schuurt en verpulvert het getransporteerde materiaal. De stroom selecteert zelf waar het welke lading (lichte of zwaardere deeltjes) 'loslaat'. De hoofdstroom stroomt relatief ongestoord door en zal niet dichtslibben. De rivier expandeert lateraal en bouwt zijn eigen banken op. De plantenwereld op de oever floreert en beschermt het water. Men gaf echter destijds de voorkeur aan andere, reeds bekende methodes. Betonnen oevers, kribben langs oevers, kanaliseren, uitbaggeren. Hoe zou de Rijn er nu uitzien als men toen de voorstellen van Viktor Schauberger in praktijk had gebracht?

Actuele ervaringen

In de Steiermark in Oostenrijk zorgt Otmar Grober tegenwoordig voor het reguleren van de waterlopen en de bescherming tegen hoog water. Dit doet hij volgens natuurlijke principes. In een rechte waterloop heeft hij bijvoorbeeld afwisselend links en rechts halve (tot het midden van de rivier) dammetjes van rotsblokken gelegd. Het water kan nog net over de dammetjes heen stromen, maar de hoofdstroom pendelt daarbij van links naar rechts. Bij hoog water verandert het redelijk vlakke pendelende water meer in een cilindervormige spiralende slang die van links naar rechts slingerend naar beneden stroomt. De cilindrische 'slang van water' laat in het midden van de waterloop een bol wateroppervlak zien en aan de randen een meer naar beneden gevormd wateroppervlak. De oevers worden zo van nature ontzien.

Een ander voorbeeld is hoe Otmar Grober in een bocht van een rivier de oever heeft beschermd tegen verder afkalven. Gewoonlijk worden kribben (rechte dammen haaks op de waterstroom) in een bocht van een rivier gebouwd ter bescherming van de oever. Hij bouwde echter in het water met rotsblokken een soort krul in de bocht van de waterloop. De oever van de buitenbocht werd hierdoor beschermd. Uit onderzoek van hem bleek dat hierdoor ook het elektrisch geleidend vermogen van het water veranderde, de PH naar de ideale waarde zakte en het zuurstofgehalte in de krul steeg. Interessant is dat de rivier na sterk hoog water honderd meter verderop uit zichzelf een bank met kiezelstenen creëerde. Voordat de krul was gebouwd was er nooit een dergelijke bank met kiezelstenen.